

91. *Rosa elliptica* Tausch — Róża eliptyczna

Gatunek środkowo-europejski obejmujący swym zasięgiem południową i wschodnią Francję, Niemcy, Polskę, Szwajcarię, Austrię, Czechosłowację i Węgry oraz północne i środkowe Włochy, Jugosławię (Dalmacja, Hercegowina, Bośnia) i Albanie (Kláštorský, 1968, Flora Europaea, 2). Izolowane stanowiska notowane są w północno-zachodniej Francji, w południowej Anglii i zachodniej Irlandii, a na południowym-wschodzie Europy — w Rumunii, Bułgarii i na Ukrainie (po Kijów i rzekę Doniec).

Mapę zasięgu *R. elliptica* w Europie opublikowali H. Meusel, E. Jäger, E. Weinert (1965, Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora).

R. elliptica występuje na słonecznych zboczach pagórków i gór, od nizin do strefy subalpejskiej i dochodzi we Włoszech w południowo-zachodnich Alpach koło miejscowości Susa do około 2000 m n. p. m. (Keller, 1931, Synopsis Rosarum Spontaneorum Europae Mediae). W południowo-zachodnich Niemczech pojawia się na kamienistych, wapiennych glebach, w ciepłych i suchych zaroślach tarniny, a regionalnie, być może, jest gatunkiem charakterystycznym dla rzędu *Quercetalia pubescentis* (Oberdorfer, 1949, Pflanzensoziologische Excursionsflora).

Róża eliptyczna osiąga w Polsce północno-wschodnią granicę zasięgu. Występuje u nas na niżu i w niższych położeniach górskich szczególnie często na wapieniu (Szafer, 1935, Flora Polska, 5; Szafer, Kulczyński, Pawłowski, 1967, Rośliny Polskie).

Na podstawie danych z dostępnej literatury florystycznej i bardzo nielicznych krajowych okazów zielnikowych można przyjąć, że granica ta biegnie od ujścia Odry przez Pojezierze Myśliborskie i Lubuskie, a następnie mniej więcej wzdłuż doliny Odry dochodzi do południowej granicy państwa. Na wschód od tej linii większe skupienia stanowisk znajdują się na Pojezierzu Wałęckim i nad dolną Wisłą, a odosobnione, pojedyncze stanowiska — na Wyżynie Śląskiej i Krakowsko-Częstochowskiej oraz w paśmie Policy.

Z powodu bliskiego pokrewieństwa i nielicznych różnic morfologicznych między *R. elliptica* Tausch a *R. agrestis* Savi istnieje możliwość mylnego zaliczania niektórych form ostatniego gatunku, np. *R. agrestis* Savi var. *inodora* (Fr.) Borb. — do róży eliptycznej. Dlatego też jej północno-wschodnia granica zasięgu wymaga jeszcze sprawdzenia.

Mapa rozmieszczenia *R. elliptica* w Polsce nie była dotąd opracowana.

This is a central European species covering with its range the southern and eastern France, Germany, Poland, Switzerland, Austria, Czechoslovakia and Hungary as well as northern and central Italy, Yugoslavia (Dalmatia, Hercegovina, Bosnia) and Albania (Kláštorský, 1968, Flora Europaea, 2). Isolated stands of the species have been noted in northwestern France, in southern England, in western Ireland, and in south-eastern Europe — in Romania, Bulgaria and on the Ukraine (as far as Kiev and the river Doniec).

A map of distribution of *R. elliptica* in Europe has been published by H. Meusel, E. Jäger and E. Weinert (1965, Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora).

R. elliptica occurs on insolated slopes of hillocks and mountains from the lowlands to the subalpine stratum and in Italy in the southwestern Alps near the locality Susa it attains about 2000 m elevation (Keller, 1931, Synopsis Rosarum Spontaneorum Europae Mediae). In southwestern Germany it occurs on stony, limestone soils, in warm dry thickets of blackthorn, and regionally it is possibly a characteristic species for the order *Quercetalia pubescentis* (Oberdorfer, 1949, Pflanzensoziologische Excursionsflora).

R. elliptica attains in Poland the northeastern limit of its range. It occurs here in the lowlands and on lower reaches of the mountains, particularly frequently on limestone (Szafer, 1935, Flora Polska, 5; Szafer, Kuleczyński and Pawłowski, 1967, Rośliny Polskie).

On the basis of data available from the floristic literature and from the few herbarium specimens collected in the country it can be assumed that the boundary runs from the mouth of the Odra river, through the Myśluborskie and Lubuskie lake districts, and then more or less along the Odra valley to the southern frontier of Poland. East of that line greater agglomerations of stands are to be found in the Wałęckie lake district and on the lower Vistula. Scattered single stands are also to be found on the Silesian Upland, on the Kraków—Częstochowa Upland and on the range of Polica.

As a result of the close affinity and slight morphological differences between *R. elliptica* Tausch and *R. agrestis* Savi. there exists the possibility that some authors have erroneously included some forms of the latter species, eg. *R. agrestis* Savi. var. *inodora* (Fr.) Borb. with *R. elliptica*. For this reason the northeastern limit of the range of this species requires further study.

A map of the distribution of *R. elliptica* in Poland has not been described so far.

Центральноевропейский вид, ареал которого охватывает южную и восточную Францию, южную и центральную Германию, Польшу, Швейцарию, Австрию, Чехословакию, Венгрию, северную и центральную Италию, Югославию (Далмация, Герцеговина, Босния) и Албанию (Kláštorský, 1968, Flora Europaea, 2). Изолированные местонахождения зарегистрированы в северо-западной Франции, южной Англии и западной Ирландии, а на юго-востоке Европы — в Румынии, Болгарии и на Украине (до Киева и р. Донец).

Карта ареала вида в Европе была уже опубликована (Meusel, Jäger, Weinert, 1965, Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora).

Роза эта встречается на солнечных склонах холмов и гор, от низменностей до субальпийского пояса, и доходит в Италии (юго-западные Альпы, около Сусы) до 2000 м над ур.м. (Keller, 1931, Synopsis Rosarum Spontaneorum Europae Mediae). В юго-западном Германии произрастает на каменистых известковых почвах, в тёплых и сухих зарослях терновника, и в этом районе, видимо, является видом, характерным для порядка *Quercetalia pubescentis* (Oberdorfer, 1949, Pflanzensoziologische Excursionsflora).

В Польше проходит северо-восточная граница ареала вида. Он произрастает здесь на низменностях и на нижних поясах гор; особенно часто на известняках (Szafer, 1935, Flora Polska, 5; Szafer, Kuleczyński, Pawłowski, 1967, Rośliny Polskie).

На основании доступных литературных источников и весьма немногочисленных гербарных образцов можно принять, что граница эта проходит от устья Одры через поозерье Мысльборское и Любуское и далее примерно вдоль долины Одры доходит до южной границы государства. К востоку от этой границы наиболее значительные скопления местонахождений сосредоточены в поозерье Валецком и над нижней Вислой, а изолированные местонахождения — на Силезкой и Краковско-Ченстоховской возвышенностях, а также на хребте Полице.

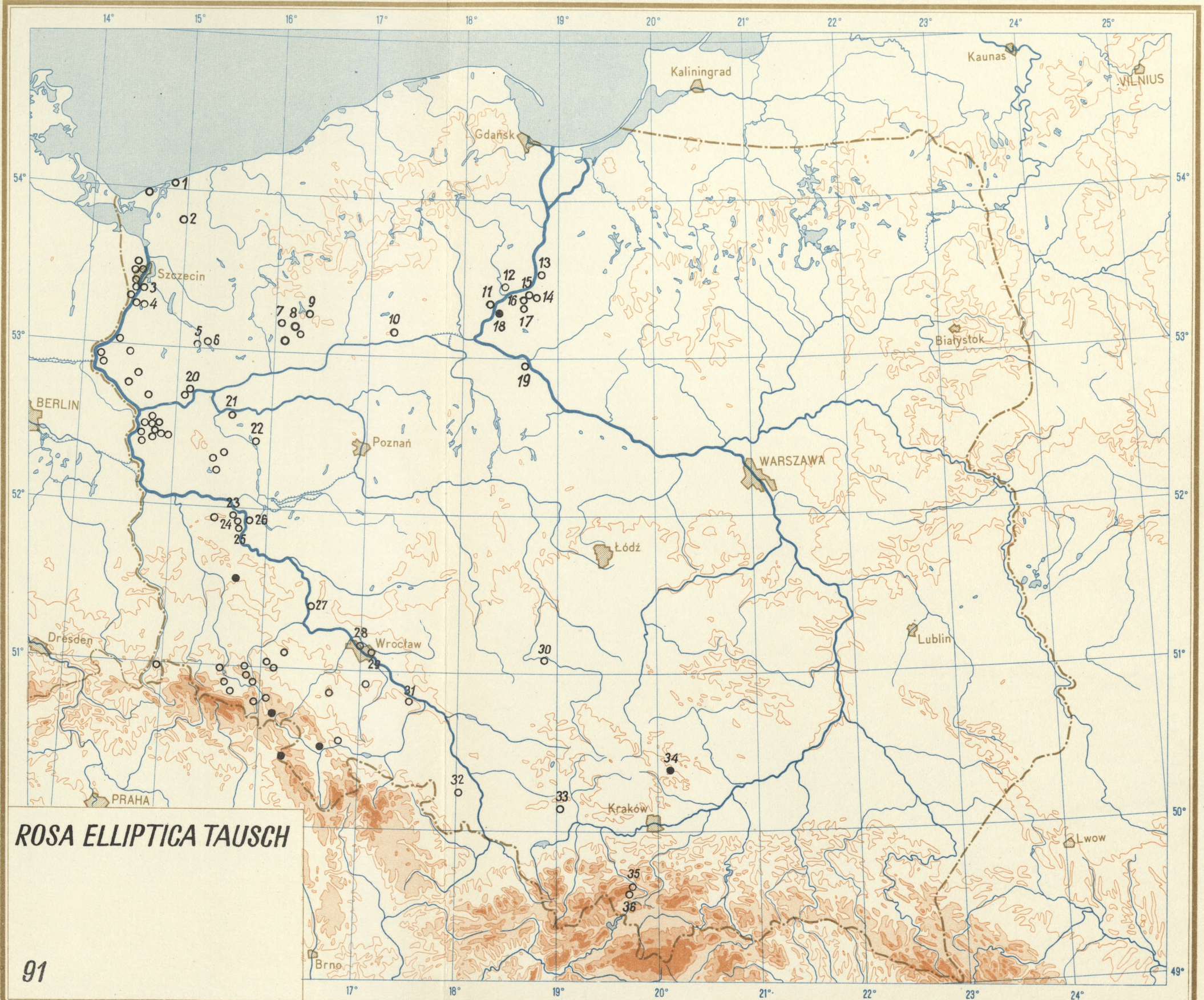
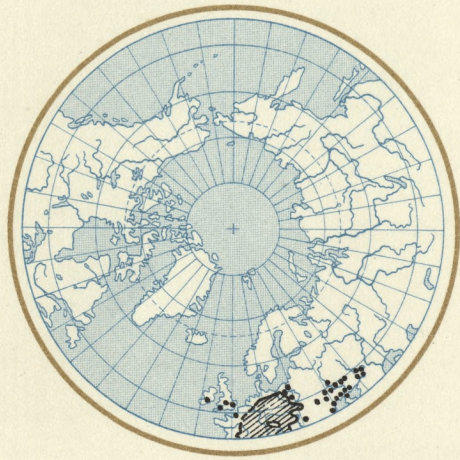
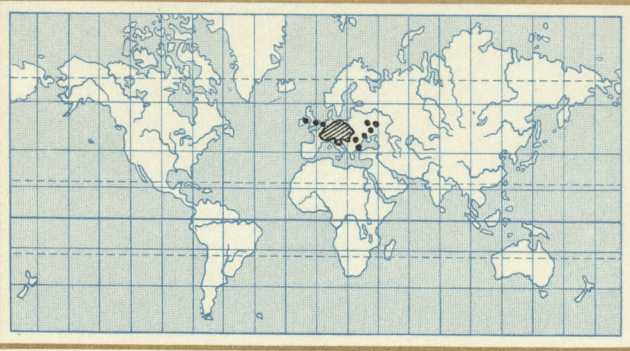
В связи с близким родством между *R. elliptica* Tausch. и *R. agrestis* Savi и незначительностью их морфологических различий существует возможность ошибочного отнесения некоторых форм последнего вида, например, *R. agrestis* Savi var. *inodora* (Fr.) Borb. к розе эллиптической. Поэтому северо-восточная граница ареала требует дальнейшего уточнения.

Карта ареала вида в Польше до сих пор не обрабатывалась.

STANOWISKA — LOCALITIES — МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ

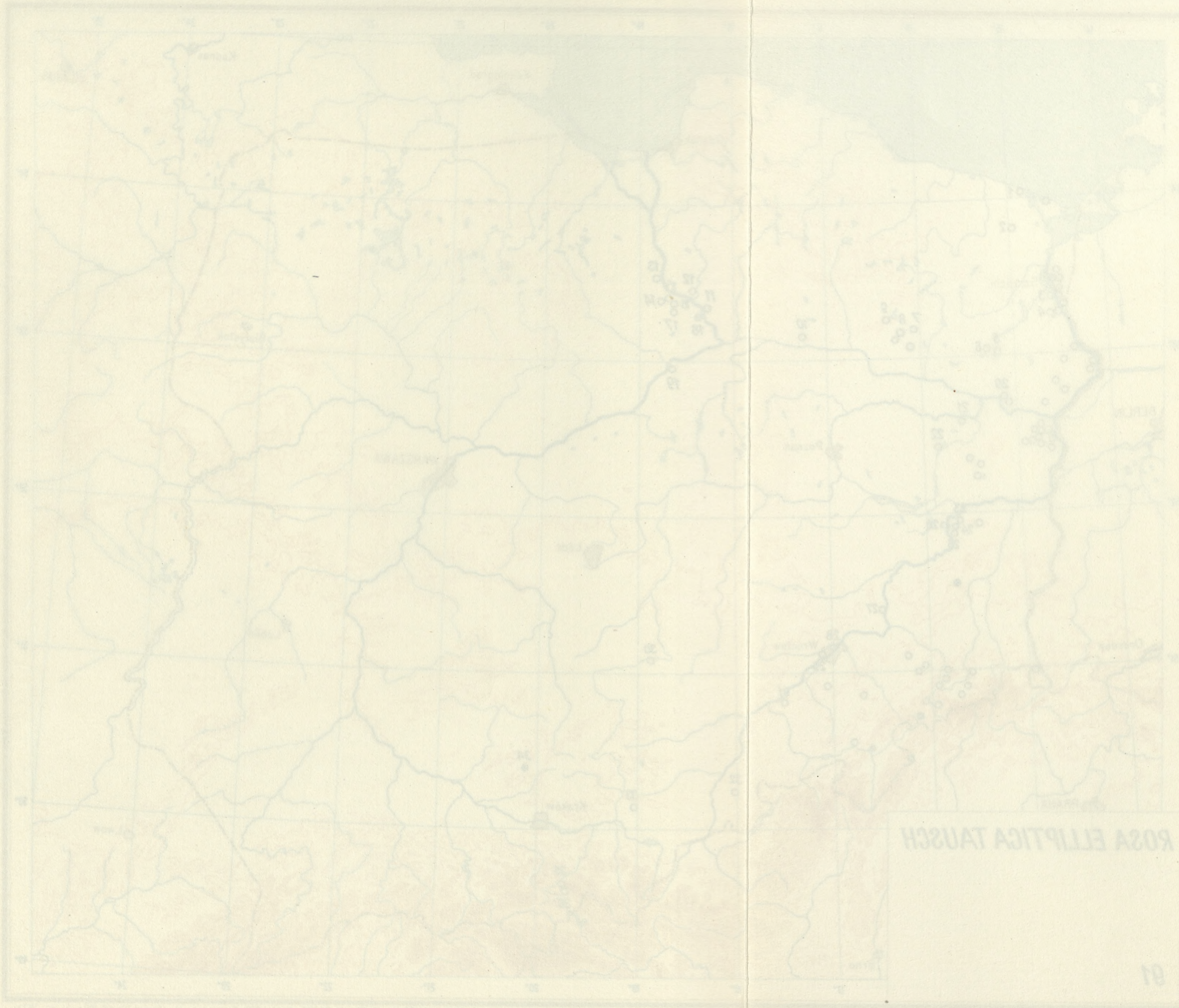
1. W okolicy Dziwnowa, pow. Kamień Pomorski (Holzfuss, 1928, Abh. u. Berichte d. Pom. Naturforsch. Ges.).
2. Koło Drzewicy, pow. Kamień Pomorski (Holzfuss, 1924, l. c.).
3. Żydowce, pow. Szczecin Miasto (Holzfuss, 1924, l. c.; Celiński, 1964, Prace Kom. Biolog. PTPN, 29, 2).
4. Nad Jeziorem Weltyńskim, pow. Gryfino (Holzfuss, 1924, l. c.).
5. Janowo, pow. Myślubórz (Schenk, 1934, Verh. Bot. Ver. Brandenb. 7, 5).
6. Nad jeziorem Wielkie Połoko i w Pełczycach, pow. Myślubórz (Schenk, 1934, l. c.).
7. Na południowym brzegu śródlęsnego jeziora, około 4 km na południowy-zachód od wsi Martew, pow. Wałcz (Abromeit, 1903, Flora von Ost- u. Westpreussen).

8. Koło Miłogoszczy, na wschodnim brzegu jeziora Miłogoszcz, pow. Wałcz (Abromeit, 1903, l.c.).
9. Na brzegu jeziora około 2 km na północny-zachód od wsi Strączno, pow. Wałcz (Abromeit, 1903, l.c.).
10. Przy drodze z Wyrzyska do Polanowa, pow. Wyrzysk (Miller, 1907, Deutsch. Ges. f. Kunst u. Wiss. Posen Zeitschrift d. Naturwiss. Abt., 14, 1).
11. Gruczno, pow. Świecie (Scholz, 1896, Mitteil. d. Copernicus Ver. f. Wiss. u. Kunst, 11; Abromeit, 1903, l.c.).
12. Przy rakarni koło Świecia i koło cegielni w Morsku, pow. Świecie n. Wisłą (Scholz, 1896, l.c.; Abromeit, 1903, l.c.).
13. Na zboczach wzgórz twierdzy w Grudziądzu i koło Parska, pow. Grudziądz (Scholz, 1896, l.c.; Abromeit, 1903, l.c.).
14. Waldowo, pow. Chełmno (Scholz, 1896, l.c.).
15. Kłęzkowo oraz między Waldowem a Kłęzkowem, pow. Chełmno (Scholz, 1896, l.c.; Abromeit, 1903, l.c.).
16. Koło Paparczyna, pow. Chełmno (Abromeit, 1903, l.c.).
17. Pomędzy Listewką i Wielkimi Łunawami, pow. Chełmno (Abromeit, 1903, l.c.).
18. W rezerwacie Płutowo, pow. Chełmno (Jercha, 1958)!
19. Koło Brzozy n. Wisłą, pow. Toruń (Scholz, 1896, l.c.).
20. Wieprzyce, pow. Gorzów (Schenk, 1934, l.c.).
21. Chełmsko, pow. Skwierzyna (Schenk, 1934, l.c.).
22. Na północnym brzegu Wielkiego Jeziora, na północ od Trzciana Starego n. Obrą, pow. Międzyrzecz (Miller, 1900, Naturwiss. Ver. Prov. Posen Zeitschrift d. Bot. Abt. 7, 1).
23. Łaz, pow. Zielona Góra (Schube, 1903, Die Verbreitung d. Gefässpflanzen in Schlesien; Gruhl, 1929, Tier- und Pflanzenwelt d. Kr. Grünberg).
24. Dąbrowa, pow. Zielona Góra (Schube, 1903, l.c.; Gruhl, 1929, l.c.).
25. Na wzgórzu po zachodnim brzegu Śląskiej Ochli, 5 km na północny-wschód od Bobrownik, pow. Zielona Góra (Schube, 1903, l.c.; Gruhl, 1929, l.c.).
26. Koło wsi Pyrnik, pow. Sulechów (Schube, 1903, l.c.; Gruhl, 1929, l.c.).
27. Małowice, pow. Ścinawa (Schube, 1919, Jahresber. d. Schles. Ges. f. nat. Cult. 97).
28. Wrocław — Osobowice (Schube, 1903, l.c.).
29. Wrocław — Swojczyce Kowale (Schube, 1903, l.c.).
30. Na skałach wapiennych w Zalesiakach n. Wartą, pow. Pajęczno (Olaczek, 1969 Zesz. Nauk. Uniw. Łódzk., 2,31).
31. Strzelniki, pow. Brzeg n. Odrą (Schube, 1903, l.c.).
32. Warmuntowice koło Pawłowiczek, pow. Koźle (Wetschke, 1875; Schube, 1903, l.c.)!
33. Imielin koło Bierunia, pow. Tychy (Schube, 1903, l.c.).
34. Kalina Wielka, pow. Miechów, drugi wąwóz nad stacją kolejki wąskotorowej w kierunku Kadowa (Bakowski, 1935)!
35. Osielec, 415 m n.p.m., w paśmie Policy i w Bystrej, 490 m n.p.m., na ciepłych słonecznych zboczach i miedzach (Stuchlik, Stuchlikowa, 1962, Fragm. Flor. et Geobot., 8, 3).
36. Sidzina, 530 m n.p.m., w paśmie Policy, pow. Sucha Beskidzka (Stuchlik, Stuchlikowa, 1962, l.c.).

ROSA ELLIPTICA TAUSCH

91

ROSA ELLIPTICA TAUSCH

19